

Érk.: 2012 AUG 21.

Szám: 707-5 | Melléklet: 2012

Összefogás a jövőnkért Alsónémedin Egyesület

Alsónémedei Önkormányzat **Alsónémedei Református** **Alsónémedei Római Katolikus**
Képviselőtestülete **Egyházközség** **Egyházközség**

Tisztelt Címzettek!

A 102/2012. (06.26.) KT határozatával Alsónémedei önkormányzata olyan döntést hozott, hogy „az 'öreg temető' megvásárlása után a területen arborétum jellegű kegyeleti parkot alakít ki, őshonos növények telepítésével.

A képviselők a 102/2012. (06.26.) KT határozattal a polgármestert hatalmazták fel a Katolikus és a Református egyházzal történő tárgyalásokra az 1-1 hektáros területrészt megvásárlása érdekében. A határozatban – a zárt adatként kezelt vételár mellett – kikötötték, hogy csak azonos feltételekkel lehet az egyházakkal adás-vételi szerződést kötni, az egyházak pedig „kötelesek a területeket *megtisztított* állapotban átadni”.

A Református és a Katolikus Öregtemető helyi védett emlék, amit a hatályos, helyi építési szabályzatról szóló 8/2004. (V.3.) önkormányzati rendelet 43. § (3) bekezdése rögzít.

A helyi védettség feloldásáról – a rendelet módosításával – a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 10. § (1) a) pontjában biztosított jogkörében eljárva kizárólag a helyi önkormányzat képviselőtestülete hozhat döntést.

A helyi önkormányzat képviselőtestülete a fenti rendeletet nem módosította, így mind a Református, mind a Katolikus Öregtemető helyi védettség alatt áll.

A rendelet módosítása esetén egyébként az Egyesületet megilleti az Ötv. 103/B. §-a alapján a helyi önkormányzat SzMsz-ében biztosított véleményezési jog, mely alapján a védettség feloldása ellen a rendelet esetleges előkészítése során fellépünk, ám tudomásunk szerint ilyen rendeletmódosítás nem történt. A két Öregtemetőt egyébként – mint védendő és átörökítendő helyi értékeket – az alsónémedei iskolásoknak a múlt évi helytörténeti akadályversenyen bemutattuk.

Az öregtemetőkkal kapcsolatos véleményünket a HÉSZ felülvizsgálata során is ismertettük az önkormányzati döntéshozókkal. Alsónémedei településrendezési eszközök felülvizsgálatához csatolni kért, a 2012. február 16-án kelt előzetes állásfoglalásunkban a temetővel kapcsolatosan felvázolt önkormányzati elképzelésekkel összefüggésben a következőket rögzítettük:

„Végül, de nem utolsó sorban a szinte egyetlen, viszonylag változatlan formában megmaradt kulturális örökségünkről: az Öreg temetőről. A településfejlesztési koncepció a következő összefüggésekben említi: „rendezvényhelyszín, közösségi helyszín kialakítása (pl. felhagyott régi temető helyén, azt emlékparkká alakítva)” vagy „községi tér, községi ház, és igényesebb szórakozási lehetőségek megvalósítása (pl sportcsarnok, régi temető helyén közpark, rendezvények)”

A régi temető helyén régi temető lesz. Az az identitásunk része, s mint ilyen, több okból védett, gyerekeinknek átadandó. A pongyola fogalmazás okán pedig: a közpark és emlékpark között is lényeges a különbség.

Ehhez képest az előzetes tájékoztatás változtatási igénye még inkább érthetetlen: „A felülvizsgálat során vizsgálandó a 40 éve bezárt, használaton kívüli temetők hasznosításának, egyéb területfelhasználásba történő részleges átsorolásának lehetősége.” Ez, ugye Soroksáron, a német temető esetében botrányok közepette egyszer már megtörtént.

A református temetőnkben még vannak táblás fejfák és kopjafák. A katolikus temetőnkben törvény alapján védendő síremlékek, és a Stáció. Ezeket mutattuk be tavaly az I. helytörténeti versenyen a felsősöknek! Régi temető helyén közpark? A használaton kívüli temetők hasznosítása?

Kizárólag azt a sávot tartjuk hasznosíthatónak, amin jelenleg a lovak legelnek(?!), azt is kizárólag parkosítás céljára, zöldfelületként, a területrészek egyházaktól való megváltását (például csereingatlannal) követően. A falu belterülete tele van használaton kívüli, beépíthető ingatlannal, a belterületi határvonal pedig egyre kintebb tolódik, semmi szükség újabb magánérdekű parcellázásra a temető területéből kihasítva. Rendezvényhelyszínként, közösségi házként szórakozás céljára pedig izléstelen, és összeegyeztethetlen a temetőt látogató, sírokat gondozó némedi emberek érzéseivel. Ezen véleményezésben egyúttal nyilatkoztunk arra vonatkozóan, hogy az OTÉK szerint a településtervezés további folyamatában is részt kívánunk venni, azt véleményezni kívánjuk.

A helyi önkormányzat a 40/2012. (04.24.) önkormányzati határozatában a római katolikus és a református temető területhasználati besorolását különleges terület – kegyeleti parkként tüntette fel.

Mi a kegyeleti park? A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény végrehajtásáról szóló 145/1999. (X. 1.) Korm. rendelet 9. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a temető tulajdonosa a lezárt temető vagy temetőrész átalakításával – a kulturális örökség védelméről szóló törvény rendelkezéseinek figyelembevételével – a helyi építési szabályzat előírásainak megfelelően, kegyeleti parkot hozhat létre.

A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény 12. §-a ezzel összefüggésben annyit említ, hogy a lezárt, nem működő temető ismételt használatba vételekor vagy kegyeleti park céljára való átalakításakor a létesítésre irányadó szabályokat kell megfelelően alkalmazni, tehát a létesítése során minimálisan a bekerítését vagy élősövényvel való lehatárolását, a vízvételi lehetőséget, illemhelyet, és hulladékártólót kell biztosítani.

A 102/2012. (06.26.) KT határozat szerint az önkormányzat a polgármestert 1-1 hektáros terület megvásárlására, és nem az egész öregtemető felvásárlására hatalmazta fel. Ekként az önkormányzat, mint e 2 hektáros terület tulajdonosa, ezen a területen alakíthat ki kegyeleti parkot. Ez a terület vélhetően azt a területet fedi le, amelyen most „a lovak legelnek” – bár erről térképészeti, földmérési adatok nem állnak rendelkezésünkre annak ellenére sem, hogy tudomásunk van arról, a területen valamiféle földmérés az önkormányzati döntést megelőzően történt.

Tehát mi a kegyeleti park? A kegyeleti park ismérveit a törvény részletesebben nem határozza meg. Ezt a 40/2012. (04.24.) önkormányzati határozat sem határolja le a Református és a Katolikus Öregtemető területhasználati besorolásakor. Így csak a tervezett/várható gyakorlatból indulhatunk ki: kegyeleti parkká alakításkor egy felhagyott temetőben a sírok exhumálása megtörténik, amelynek során sírköveket megőrzik, azokat egy tervezési rend szerint áthelyezik, a terület pedig pihenőkerti funkciót kap.

Kegyeleti parkot általában a temető felszámolása után létesítenek. Mindaddig azonban szó sem volt az alsónémedi Öregtemetők felszámolásáról!

Alsónémedi Önkormányzat jegyzője telefonon arról adott tájékoztatást, hogy jelen megkereséshez mellékelt Hirdetményről, az abban kitűzött augusztus 10-i határidőről nincsen tudomása. A hirdetményt az alsónémediiek a postaládájukban találhatták meg.

Eszerint

„A Református Egyházközség Presbitériumának egyhangú határozata alapján kegyeleti park kialakítását kezdjük meg a Régi Református Temető területén, mely a főbejárat köré települ, és amelyben szeretnénk minden síremléknek helyet adni, csak kisebb, gondozhatóbb területen. Kérjük, hogy aki saját maga szeretne gondoskodni a családi síremlékről, az jelezze szándékát a lelkészi hivatalban augusztus 10-ig. Ha ilyen megkeresés nem történik, úgy elfogadjuk, hogy mi helyezzük el a síremléket a kegyeleti parkban. A sírhelyek érintetlenek maradnak, csak a síremléket helyezzük méltóbb, látogathatóbb, és gondozhatóbb környezetbe. Segítségét, az előttünk álló nagy feladatban, előre is megköszönjük.”

A temetőkről és a temetkezésről szóló 145/1999.(X. 1.) Korm. rendelet 19. § (3) bekezdése alapján a temető tulajdonosa *a terület más célú felhasználása céljából* a lezárt temetőt, temetőrészt, sírhelytáblát, temetési helyet megszüntetheti. A Kormányrendelet 20. § (1) bekezdése szerint a temetőt vagy temetőrészt a terület más célú felhasználása esetén a temetési helyek kiürítésével lehet megszüntetni.

A Református Egyházközség, mint a Református Öregtemető tulajdonosa tehát jogszerűen jár el, amikor a Református Öregtemetőt, a főbejáratától, a *temetési helyek kiürítésével* megszünteti. Hirdetményből azonban az tűnik ki, hogy a sírhelyek érintetlenek maradnak, csak a sírkő kerül el a holttestmaradvány fölé egy másik területre. A csontok eszerint maradnának a földben.

Mivel a sírhant jelölés nélkül maradna, kerítés, élősövény, a vízvételi lehetőség, illemhely, hulladékártoló, vagy épp út kerülne rája, mert már semmi nem mutatná, ott egy ember földi maradványai nyugszanak.

Tovább a Kormányrendelet 19. § (4) bekezdése azt is előírja, ha a lezárt temetőt, temetőrészt, sírhelytáblát, temetési helyet kegyeleti park céljára kívánják használatba venni, a használatbavétel előtt a területet legalább 30 cm vastag földréteggel kell feltölteni, tehát a sírhantot ez is elfődné...

Azonban a jogszabály világos normákat fogalmaz meg a temető tulajdonosai számára, amikor kimondja, hogy a temetőt vagy temetőrészt a terület más célú felhasználása esetén a temetési helyek kiürítésével lehet megszüntetni, egyidejűleg 20. § (4) bekezdésében rendelkezve arról is, hogy ha a lejárt használati idejű temetési helyen lévő holttestmaradványokat az elhunyt

hozzátartozója máshol el kívánja temetni, erről a kiürítésre megjelölt időpontig kell gondoskodnia. Ennek hiányában a holttestmaradványokat (az urnákat) a kiürítésre megjelölt időpontot követő 6 hónap elteltével – az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatnak a temető fekvése szerint illetékes kistérségi vagy fővárosi kerületi intézete (továbbiakban: kistérségi intézet) jelenlétében – közös sírhelyben kell elhelyezni, illetve a hamvak az arra kijelölt helyen szétszórhatók.

Figyelemmel kell lenni továbbá a Kormányrendelet 21. § bekezdésében foglaltakra is, mely szerint a sírjellel az rendelkezik, aki a temetési hellyel rendelkezik. Ha a rendelkezésre jogosult, illetőleg annak örököse a kiürítésre megjelölt időpontig a sírjel elszállításáról nem intézkedik, a megjelölt időpontot követő hat hónap elteltével a sírjelet a temető tulajdonosa értékesítheti. Sírbolt és át nem helyezhető síremlék esetében a tulajdonos a létesítőt köteles kártalanítani. A kártalanítás módjára és mértékére, valamint érvényesítésére a Polgári Törvénykönyvnek a kártérítésre vonatkozó szabályait kell értelemszerűen alkalmazni.

Ehhez azonban a jogszabály további követelményeket támaszt: a Kormányrendelet 19. § (3) bekezdése kimondja, hogy amennyiben a Tv. 10. §-ának (2) bekezdése szerint a temetőt, illetve a temetési helyet megszüntetik, a megszüntetést megelőzően azt hirdetményben, továbbá három alkalommal, legalább egy országos és egy területi napilapban – egyházi (felekezeti) temetőnél az egyház (felekezet) lapjában és a helyben szokásos módon is – közzé kell tenni úgy, hogy a hirdetmény kifüggesztése és az első közzététel a megszüntetés előtt legalább 6 hónappal, a továbbiak pedig kéthavonként történjenek. A hivatalos eljárást a csatolt *Hirdetmény* jogszerűen nem helyettesítheti.

A *kegyeleti jog* az emberi méltósághoz való joghoz kapcsolódik. Az elhunyt jogalanyiséga megszűnik, de teljesen nem enyészik el: maga a halál ténye ugyanis nem járhat azzal, hogy az elhunyt emlékét, a holttestet, vagy a síremléket ne illethné meg semmiféle jogi védelem. Az elhunyt személy ugyanakkor értelemszerűen nem képes saját „jogai” védelmére, így a kegyeleti jog a hozzátartozók által a halottról őrzött és védett személyiségkép megsértésével szemben biztosít védelmet, *a hozzátartozó „személyiségi jogát” védi* (997/B/2005. AB határozat).

A kegyeleti jog tágabb értelemben mindenkit megillet, akinek emlékében az elhunyt él. Polgári jogi értelemben véve az emberi személyiség, az ember jogképessége a halállal megszűnik. A halott emléke, emberi méltósága és a jó hírneve azonban a Polgári Törvénykönyv védelme alatt áll. Ezeknek a sérelme esetén a személyhez fűződő jogok védelmére biztosított polgári jogi igényeket lehet érvényesíteni. A temetőkről, és a temetkezéssel szülő törvény kimondja, hogy a tisztességes és méltó temetés, valamint a halottak nyughelye előtt a tiszteletadás joga mindenkit megillet, amiből következően ugyanezen kötelezettségek mindenkit (személyesen, és mint társadalmi közösséget is) terhelnek – fogalmazta meg Dr. Lenkovics Barnabás, az állampolgári jogok országgyűlési biztosaként (ma az Alkotmánybíróság tagja).

Van egy szép, egyre jobban gondozott, nem elfeledett, nem felhagyott régi falusi temetőnk, ahol a hozzátartozók mind a mai napig ápolják, és vannak akik – jó példaként elől járva – felújítják családjaik régi sírköveit.

Van Stációnk, Kápolnánk, táblás fejfáink és kopjafáink. Ez a kulturális örökségünk. Ezt kellene megőriznünk. Helyben, és az eredeti helyén. Van rá lehetőségünk. A temetőnk nincs feldúlva. Nem verte fel a dudva, mert a temetkezési terület rendszeres megtisztításáról az egyház, és további segítő kezek gondoskodnak. Nem inkább azt kellene szorgalmaznunk,

hogyan a kihalt vagy távol élő családok gondozatlan sírjainak ápolását, környezetbe való illesztését hogyan oldjuk meg közösen. akár önkéntes munkával?

Miért kellene hagynunk, hogy úkapáink sírhantjai fölül elmozdítsák az elődjeink által készített, utódok által gondozott síremlékeket?

A sírok gondozói a síremléket létesítő személy jogutódjai, és ennek folytán a sír (temető, temetőrész) kiürítése esetén jogosultak a síremlék felett rendelkezni. A síremlék (sírkő) és a sírhant egymástól való elválasztásával azonban, **a temetőink hagyományos rendjének mesterséges „újrastrukturálásával” pótolhatatlan kulturális értékek semmisülnének meg.** Ez a mi, az ide született, itt meghalt lakosság identitásának része! Miként van a hazaszeretettünk, nekünk a falusi temetőnk (is) a szűkebb pátriánk.

Annak reményében, hogy a kegyelet park létesítése nem válik az Öregtemetők felszámolásának olesó kivitelezésévé, kérjük, hogy

- azt és kizárólag azt – az erről rendelkező helyi önkormányzati határozatban sem lehatárolt – területet alakítsák kegyeleti parkká, ahol jelenleg a „a lovak legelnek”.
- az 1-1 hektáros terület pontos lehatárolása még a terület „megtisztítását” megelőzően történjen meg, és az korlátozódjon olyan területekre, ahol jelenleg nincs sírhant-hoz kapcsolódó síremlék.

Sérelmezzük minden olyan megoldást, amely a terület önkormányzati határozatban megfogalmazott „megtisztításán” azt érti, hogy a sírhant feletti síremlék az eredeti helyéről eltávolításra, a holttest maradványaitól elszakításra kerül!

Az 102/2012. (06.26.) önkormányzati határozat „az ’öreg temető’ megvásárlásáról” szól. Nem rendelkezik a földrészlet megosztásáról a megmaradó Öregtemetőre, illetve a megvásárolandó – és kegyeleti parkká alakítandó – 1-1 hektáros területre. A határozat a temetési helyek kiürítéséről nem tesz említést.

Kezdeményezzük, hogy az önkormányzat képviselőtestülete a határozatában pontosan rögzítse, mi értendő terület „megtisztítása” alatt, és az adásvételi szerződés megkötését megelőzően gondoskodjon a megvásárolandó területet pontos felméréséről annak figyelembevételével, hogy abba síremlékhez tartozó sírhant ne essen bele. A 102/2012. (06.26.) önkormányzati határozatban megfogalmazottakhoz ragaszkodunk annyiban, hogy a fenti módon lehatárolt területen arborétum jellegű kegyeleti park őshonos növények telepítésével valósuljon meg.

Mind az egyházaknak, mind az önkormányzatnak felajánljuk együttműködésünket a teljes terület egységes zöldfelületi jellegének kialakításához szükséges pénzügyi forrás (Zöldövezet pályázat) megszerzésében.

Alsónémedi, 2012. augusztus 8.


Némédi Erika

És ne feledjük:

„Hol sírjaink domborulnak,
unokáink leborulnak,…”

Összefogás a jövőnkért Alsónémedi Egyesület
Székhely: Alsónémedi Széchenyi utca 10.

ÁTVETTEM: 2012. 08. 21.



